

Odhalte nejnovější triky lichvářů

Zneužívání smének a obcházení zákona o spotřebitelských půjčkách je čím dál důmyslnější. Přečtěte si, jak nenaletět

JOZEF GÁFRIK

Lichva je prý stará jako peníze samy. Možná ano, ovšem i její metody kráčí s dobou. Tak například dnešní lichváři už nevydělávají na vysokém úroku, ale hlavně na podvodech při sjednávání půjček a následném vymáhání dluhů. Vyznají se v zákonech a zneužívají finanční negramotnosti spotřebitelů či jejich naivity. Půjčené peníze vlastně ani nechťejí zpátky. Vysoký úrok je jen prostředkem, jak uvést dlužníka do platební neschopnosti.

Nebezpečný trend

Nebezpečným trendem letošního roku byly podvody s bíanco smenkami a obcházení zákona o spotřebitelském úvěru.

Podle některých odhadů je podvodných až 80 procent nabídek nebankovních krátkodobých půjček. „Podstata lichvářského podnikání spočívá sice v půjčování všem, ale důraz se klade na menší částky do 5000 korun – vyhnou se tak zákonu o spotřebitelském úvěru. Ve skutečnosti totiž ani tak nejde o vyrovnání dluhu, protože jejich cílem není zodpovědně půjčovat. Spíše jde o to, dostat se k majetku dlužníka,“ říká Juraj Orgoň, ředitel společnosti Kouzelná půjčka, která poskytuje úvěry také.

Lichváři také případně požadují neúměrné zajištění nízkých půjček bíanco smenkou nebo nemovitostí. Pak stačí, když jim dluh, ovšem už několikanásobně zvýšený o vysoké sankce, zaplatí jen pětina dlužníků, a vydělají velké peníze. Proto většina takových firem prosperuje

SERIÓZNÍ VERSUS NESERIÓZNÍ POSKYTOVATEL NEBANKOVNÍ PŮJČKY

Pochybné praktiky

- podpis směnky, rozhodčí doložky: tyto nástroje se zneužívají s cílem dostat spotřebitele do exekuce
- půjčky jen do 5000 korun: cílem je vyhnout se zákonu o spotřebitelském úvěru, který vyžaduje uvádět roční průměrnou sazbu nákladů
- přehnaný požadavek na zajištění: není zvláštností, že lichváři požadují za desetitisícovou půjčku zajištění v podobě nemovitosti
- registrační poplatky za posouzení žádosti
- manipulace s jistinou a úrokem
- postup při neschopnosti splácet: okamžitě účtování pokut i úroků z prodlení, vzápětí soud a exekuce
- půjčují každému, i nezaměstnaným či rizikovým skupinám občanů, bez ohledu na příjmy

Jak si půjčit a neriskovat?

Seriózní postup

- zájemce nepodepisuje směnku ani rozhodčí doložku, postačí řádná smlouva
- půjčuje i vyšší částky
- půjčka je bez zajištění
- zákazník předem žádný poplatek neplatí
- přehledně a jasně uvádí výši jistiny i příslušný úrok
- splatnost půjčky lze po dohodě prodloužit bez dalšího úročení dlužné částky a vysokých sankcí
- poskytovatel prověřuje bonitu žadatelů o úvěr, nepůjčuje lidem v exekuci ani nezaměstnaným

ZDROJ: KOUZELNÁ PŮJČKA; ANALÝZA VYCHÁZÍ ZE SLEDOVÁNÍ VÝVOJE KRÁTKODOBÝCH NEBANKOVNÍCH PŮJČEK NA ČESKÉM TRHU, ZAHRNULJE TĚMĚŘ TŘICET SUBJEKTŮ A JE AKTUALIZOVÁNA KAŽDÝCH ŠEST MĚSÍCŮ. PŘIPRAVIL: JOZEF GÁFRIK FOTO: SHUTTERSTOCK.COM INFOGRAFIKA: DENÍK/JAN TURNOVEC

i přes vysoký podíl nesplacených úvěrů, který dosahuje 70 procent. Zebríček lichvářských figlů vede směnka,

která patří k vůbec nejpoužívanějším podvodným praktikám. Tu dlužník podepisuje pouze jako pojistku pro pří-

pad, že půjčku nesplatí. Přitom si většinou myslí, že na ni vůbec nedojde. „Stačí však jediná drobná chyba, napří-

klad zpoždění platby, a věřitel dlužníkovi napočítá sankce klidně ve výši desetinasobku dlužné částky a směn-

ku obratem uplatní u soudu. V této chvíli už občan prakticky nemá šanci bránit se. Pokud je totiž směnka formálně správná, v 98 procentech případů soud vydá směnečný platební rozkaz a následuje exekuce majetku,“ tvrdí pražský advokát Jaroslav Kračalik.

Jak je poznat

Hlavní problém tkví v tom, že dlužníci si neuvědomují právní váhu dokumentu, který podepisují. Druhá strana přitom velice dobře ví, co dělá.

„Lidem připadá směnka bezpečnější než třeba zajištění půjčky nemovitostí nebo ručitelem, žel, opak je pravdou. Za směnku ručí fyzická osoba ze zákona celým majetkem, tedy klidně i bytem či domem. A skutečně může kvůli malému dluhu přijít i o střechu nad hlavou,“ vysvětluje Juraj Orgoň.

Mezi další novodobé praktiky, které se objevily teprve nedávno, patří manipulace s výši dlužné částky a úrokem. Trik spočívá v tom, že firma nabízí půjčku s nízkým úrokem, ale zájemci vyplatí méně peněz, než uvede do smlouvy. Část úroku tak de facto maskuje v jistině.

Situace na trhu je do té míry neúnosná, že do řešení se hodlají opět zapojit i politici. Na vlastní verzi zprávnění zákona o spotřebitelském úvěru pracují například Věci veřejné. Podle poslance Víta Bártý by zákon měl stanovit strop nejvyšší legální roční průměrné sazby nákladů: „Udělali jsme malý průzkum trhu. Existují desítky firem, které lze označit za podvodné. Rekordní sazba, kterou jsme dohledali, byla neuvěřitelných 14 299 procent.“